

ZŠ Vyškov, Nádražní 5, příspěvková organizace

Dodatek k ŠVP pro ZV Otevřený svět, 6. verze

Platnost dodatku: od 1. 9. 2017

Schváleno: 18. 9. 2017

Mgr. Pavel Pospíšil, ředitel školy

3.3 Zabezpečení výuky žáků se speciálními vzdělávacími potřebami

Žáky vzděláváme v souladu s §2 školského zákona tak, aby každý uplatnil své vzdělávací možnosti a svá práva na vzdělání. Při vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami vycházíme z platné školské legislativy (Školský zákon č. 561/2004 Sb., §16 a Vyhláška č. 27/2016 Sb. ve znění novel). Plně respektujeme **principy společného vzdělávání všech žáků**.

Žákem se speciálními vzdělávacími potřebami je žák, který k naplnění svých vzdělávacích možností nebo k uplatnění svých práv na rovnoprávném základě s ostatními potřebuje **poskytnutí podpůrných opatření**. Podpůrnými opatřeními se rozumí nezbytné úpravy ve vzdělávání odpovídající zdravotnímu stavu, kulturnímu prostředí nebo jiným životním podmínkám žáka. Škole je poskytuje zdarma.

Podpůrná opatření se podle organizační, pedagogické a finanční náročnosti **člení do pěti stupňů** (členění podpůrných opatření do stupňů a podrobná pravidla jejich použití vymezuje Vyhláška č.27/2016 Sb.):

- Podpůrná opatření **prvního stupně** představují minimální úpravu metod, organizace a hodnocení vzdělávání a uplatňujeme je i bez doporučení školského poradenského zařízení formou individuálního přístupu a přímé pedagogické podpory, případně pomocí plánu pedagogické podpory (PLPP – viz dále).
- Podpůrná opatření **druhého až pátého stupně** uplatňujeme pouze na základě doporučení školského poradenského zařízení a po podpisu informovaného souhlasu zákonným zástupcem. Pro tyto žáky zpravidla vypracováváme individuální vzdělávací plán (IVP).

Pravidla a průběh tvorby, realizace a vyhodnocení plánu pedagogické podpory u žáka se speciálními vzdělávacími potřebami

Plán pedagogické podpory (PLPP) slouží ke kompenzaci mírných obtíží ve vzdělávání žáka. Je podpůrným opatřením prvního stupně, které realizujeme až v případě, že se individuální přístup a přímá pedagogická podpora učitele nejeví jako efektivní. PLPP sestavuje třídní učitel ve spolupráci s učiteli konkrétních předmětů za pomoci Školního poradenského pracoviště (speciálního pedagoga a výchovného poradce) na dobu tří měsíců. Vyhotovuje se v písemné i elektronické podobě. V PLPP je stanoven cíl, podpůrná opatření a způsob vyhodnocování naplnění cílů PLPP. Školní poradenské pracoviště (ŠPP) organizuje společné schůzky k PLPP se zákonným zástupcem žáka. PLPP se vyhodnocuje nejpozději po třech měsících od zavedení a pokud nevede k naplnění stanovených cílů, doporučujeme zákonnému zástupci žáka návštěvu školského poradenského zařízení (PPP, SPC). Za zpracování PLPP zodpovídá ŠPP a ředitel školy.

Pravidla a průběh tvorby, realizace a vyhodnocení individuálního vzdělávacího plánu u žáka se speciálními vzdělávacími potřebami

Podle individuálního vzdělávacího plánu (IVP) se mohou vzdělávat žáci s přiznaným druhým stupněm pedagogické podpory (dle doporučení školského poradenského zařízení) a povinně je vypracován pro žáky se třetím a vyšším stupněm pedagogické podpory. Je závazným dokumentem pro zajištění speciálních vzdělávacích potřeb žáka. Vychází ze ŠVP a je součástí dokumentace žáka ve školní matrice.

IVP sestavuje dle pokynů ŠPP třídní učitel ve spolupráci s učiteli vyučovacích předmětů, ve kterých je potřeba podle IVP postupovat. IVP má grafickou a elektronickou podobu. Při sestavování IVP vycházíme z § 28 Vyhlášky č. 27/2016 Sb. IVP obsahuje údaje o skladbě a stupních podpůrných opatření, informace o úpravách metod a forem výuky a hodnocení žáka, o časovém a obsahovém rozvržení vzdělávání, o úpravách obsahu, popř. výstupů vzdělávání aj.

Práce na sestavení IVP zahajujeme okamžitě po obdržení doporučení školského poradenského zařízení a plán vyhotovujeme nejpozději do jednoho měsíce od obdržení žádosti zákonného zástupce o jeho realizaci. IVP vyhodnocujeme ve spolupráci se ŠPZ minimálně jednou ročně, případně častěji, je-li to účelné. IVP může být doplňován a upravován v průběhu školního roku.

V případě podpůrného opatření spočívajícího v úpravě očekávaných výstupů (platí pouze pro žáky s lehkým mentálním postižením od třetího stupně podpory) bude při tvorbě IVP využívána minimální doporučená úroveň očekávaných výstupů stanovená v RVP ZV. Tyto výstupy jsou na vyšší úrovni než očekávané výstupy RVP ZŠS.

ŠPP zajišťuje písemný informovaný souhlas zákonného zástupce žáka, bez kterého nemůže být IVP prováděn. Po podpisu IVP a informovaného souhlasu zákonným zástupcem ŠPP předá informace o zahájení poskytování podpůrných opatření podle IVP řediteli školy, který zajistí zaznamenání této skutečnosti do školní matriky.

Za vzdělávání žáka podle IVP odpovídá ředitel školy.

Pravidla pro zapojení dalších subjektů

Při vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami spolupracuje naše škola se školskými poradenskými zařízeními: pedagogicko-psychologickými poradnami (PPP) a speciálně pedagogickými centry (SPC). Od těchto subjektů škola dostává **doporučení ke vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami**, které je pro nás závazným dokumentem. Pracovníci těchto institucí poskytují konzultace a metodickou pomoc podle potřeby a minimálně jednou za rok navštěvují školu za účelem dohlídky na žáka s IVP. Výsledky vzdělávání žáka podle IVP konzultují se členy Školního poradenského pracoviště (speciálním pedagogem nebo výchovným poradcem).

V oblasti péče o žáky se speciálními vzdělávacími potřebami naše škola spolupracuje i s dalšími institucemi (OSPOD MÚ Vyškov, IQ Roma servis, o. s., Piafa aj.) formou konzultací, přednášek, výchovných programů a besed.

Zodpovědné osoby a jejich role v systému péče o žáky se speciálními vzdělávacími potřebami

Zabezpečení vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami je jednou z hlavních oblastí činnosti **Školního poradenského pracoviště (ŠPP)**, které poskytuje těmto žákům za spolupráce s jejich zákonnými zástupci a ŠPZ ucelený systém podpory. Členy ŠPP jsou: výchovný poradce (vedoucí ŠPP), speciální pedagog a metodik prevence (více viz „Program Školního poradenského pracoviště“).

Výchovný poradce – vedoucí ŠPP, koordinuje jeho činnost a v oblasti péče o žáky se SVP spolupracuje s vedením školy, konzultuje s rodiči a se školskými poradenskými pracovišti. Dále poskytuje žákům se speciálními vzdělávacími potřebami poradenství v oblasti volby povolání, jejich zákonné zástupce informuje o přijímacím řízení a konzultuje možnosti uplatnění. S vedením školy řeší problémové chování těchto žáků.

Speciální pedagog – poskytuje poradenství v oblasti vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami. Vede agendu těchto žáků a vykonává specifickou pedagogickou práci s těmito žáky dle doporučení ŠPZ. Spolupracuje s jednotlivými vyučujícími, poskytuje jim metodické vedení a vede asistenty pedagoga. Věnuje se reedukacím žáků a vyučuje předměty speciálně pedagogické péče, pokud jsou ŠPZ žákovi doporučeny.

Metodik prevence sociálně patologických jevů – řeší problémové chování těchto žáků, konzultuje se zákonnými zástupci a spolupracuje s vedením školy.

Při výuce žáků se speciálními vzdělávacími potřebami pomáhají na doporučení ŠPZ také asistenti pedagoga.

Asistent pedagoga – na doporučení ŠPZ pomáhá pedagogovi při vzdělávání žáka se speciálními vzdělávacími potřebami a pracuje podle jeho pokynů a potřeb. Dále pomáhá při výchovné činnosti a při komunikaci se žákem, s jeho zákonnými zástupci a s komunitou, ze které žák pochází. Žákovi pomáhá v adaptaci na školní prostředí a při přípravě na výuku. Žáka přitom vede k nejvyšší možné míře samostatnosti. V případě potřeby poskytuje asistent pedagoga žákovi nezbytnou pomoc při sebeobsluze a pohybu během vyučování a při mimoškolních akcích. Dle pokynů vyučujícího a se souhlasem zákonného zástupce pracuje asistent pedagoga se žákem i individuálně mimo třídu, je-li to pro žáka efektivnější (procvičování učiva).

Specifikace provádění podpůrných opatření a úprav vzdělávacího procesu žáků se speciálními vzdělávacími potřebami

Podpůrná opatření využíváme podle doporučení školského poradenského zařízení a přiznaného stupně podpory **zejména:**

a) v oblasti metod výuky:

- individualizace výuky - respektujeme odlišné styly učení jednotlivých žáků,
- volíme metody a formy práce, které umožní častější kontrolu a poskytování zpětné vazby žákovi,
- klademe důraz na logickou provázanost a smysluplnost vzdělávacího obsahu,
- respektujeme pracovní tempo žáků a poskytujeme dostatečný čas k zvládnutí úkolů,
- využíváme kompenzační pomůcky a speciální učebnice
- volíme strukturovanou výuku,
- uplatňujeme multisenzorický přístup,
- motivujeme žáka k učení a nastavení dílčích cílů tak, aby mohl prožívat pocit úspěchu, aj.

b) v oblasti organizace výuky:

- při výuce střídáme formy a činnosti,
- měníme zasedací pořádek třídy podle potřeby žáků,
- využíváme individualizovanou a skupinovou výuku,
- uplatňujeme výuku s asistentem pedagoga,
- poskytujeme pedagogickou intervenci,
- v případě potřeby rozdělujeme vyučovací hodinu krátkou přestávkou,
- zařazujeme předměty speciálně pedagogické péče dle doporučení ŠPZ,
- v případě potřeby upravujeme pracovní prostředí a pracovní místo žáka,
- nabízíme volnočasové aktivity odpovídající potřebám žáků, aj.

c) v oblasti úpravy obsahu a výstupů vzdělávání – dle doporučení ŠPZ můžeme od 3. stupně podpory v IVP upravit **žákům s lehkým mentálním postižením** kromě obsahu učiva i očekávané výstupy vzdělávání na minimální úroveň (v mezích stanovených RVP ZV). Tyto výstupy jsou na vyšší úrovni než očekávané výstupy v RVP ZŠS.

Náhrada části vzdělávacích obsahů některých vzdělávacích oborů jinými vzdělávacími obsahy nebo **náhrada celého vzdělávacího obsahu některého vzdělávacího oboru jiným**, který lépe vyhovuje vzdělávacím možnostem těchto žáků, se využívá jako forma podpůrného opatření a je popsána v IVP těchto žáků za podmínek stanovených školským zákonem a Vyhláškou č.27/2016 Sb. V IVP lze v souvislosti s touto náhradou části nebo celého vzdělávacího obsahu vzdělávacích oborů změnit minimální časové dotace vzdělávací oblasti stanovené v kapitole 7 RVP ZV.

Pro žáky s jiným než mentálním postižením uvedené v § 16 odst. 9 školského zákona je možné v jejich IVP upravit očekávané výstupy nebo nahradit vzdělávací obsah, jehož realizaci

objektivně neumožňuje jejich znevýhodnění, jiným vzdělávacím obsahem, pokud to vyžadují speciální vzdělávací potřeby žáka a pokud to vyplývá z doporučení ŠPZ.

d) v oblasti hodnocení vycházíme ze zjištěných specifík žáka a nastavujeme taková kritéria, která respektují speciální vzdělávací potřeby žáka – jeho možnosti a nadání. Kromě klasifikace užíváme i jiné formy hodnocení (slovní hodnocení, hodnocení „smajlíky“). Požadujeme sebehodnocení žáka. Uplatňujeme formativní hodnocení zaměřené na zpětnou vazbu a podporu efektivního učení žáka.

Předměty speciálně pedagogické péče

Účelem tohoto podpůrného opatření je podpora žáků, kteří z důvodů svých speciálních vzdělávacích potřeb nemohou dosahovat srovnatelných výsledků ve vzdělávání. Tyto předměty mohou zajistit kompenzaci obtíží žáka s přihlédnutím k jeho specifickým potřebám. Předmět je zařazen jako forma intervence. Je možné jej poskytovat již od druhého stupně podpůrných opatření.

Pokud je předmět speciálně pedagogické péče doporučen jednotlivci a podle doporučení ŠPZ je zaměřený například:

- na rozvoj grafomotorických dovedností žáka,
- na reedukaci specifických poruch učení,
- na rozvoj percepčně motorických funkcí,
- na rozvoj jazykových kompetencí a komunikačních dovedností,
- na rozvoji prostorové orientace a orientace v čase,
- na rozvoj pozornosti, paměti, řeči atd.,

vyučuje tento předmět speciální pedagog, popř. logoped. V tomto případě nemá povahu povinné vyučovací hodiny podle §26 odst. 2 školského zákona a nezapočítává se do maximálního týdenního počtu povinných vyučovacích hodin. Neuvádí se ve ŠVP a je popsán pouze v IVP žáka.

Předmět speciálně pedagogické péče jako předmět pro více žáků současně v naší škole nevyučujeme. Pokud bude v budoucnu zaveden, bude součástí ŠVP a řešit se bude dodatkem ŠVP.

3.4 Zabezpečení výuky žáků nadaných a mimořádně nadaných

Při vzdělávání žáků nadaných a mimořádně nadaných vycházíme z platné školské legislativy (Školský zákon č. 561/2004 § 17 a Vyhláška č.27/2016 Sb.). Vytváříme podmínky pro jejich rozvoj a plně podporujeme další růst jejich nadání. Nadaní žáci, kteří splní podmínky přijímacího řízení, jsou vzděláváni ve třídách s rozšířenou výukou matematiky (od 6. ročníku) nebo ve třídách s rozšířenou výukou hudební výchovy (od 1. ročníku).

Za **nadaného žáka** se považuje především žák, který při adekvátní podpoře vykazuje ve srovnání s vrstevníky vysokou úroveň v jedné či více oblastech rozumových schopností, v pohybových, manuálních, uměleckých nebo sociálních dovednostech. U nadaných žáků při vzdělávání **uplatňujeme individuální přístup a přímou pedagogickou podporu**. Tito žáci se účastní školních, okresních a často i krajských a republikových soutěží.

Za **mimořádně nadaného žáka** se považuje především žák, jehož rozložení schopností dosahuje mimořádné úrovně při vysoké tvořivosti v celém okruhu činností nebo v jednotlivých oblastech rozumových schopností, v pohybových, manuálních, uměleckých nebo sociálních dovednostech. Zjišťování mimořádného nadání včetně vzdělávacích potřeb žáka provádí školské poradenské zařízení ve spolupráci se školním poradenským pracovištěm. Škola pak obdrží **doporučení ke vzdělávání mimořádně nadaného žáka**.

Pravidla a průběh tvorby, realizace a vyhodnocení individuálního vzdělávacího plánu

Mimořádně nadaného žáka, pokud zákonný zástupce o to požádá, **vzděláváme podle individuálního vzdělávacího plánu (IVP)**. IVP vypracovává třídní učitel ve spolupráci s vyučujícími předmětů, ve kterých se projevuje mimořádné nadání žáka, a s pracovníky školního poradenského pracoviště (ŠPP) nejpozději do jednoho měsíce ode dne, kdy škola obdržela doporučení a žádost zákonného zástupce. Školní poradenské pracoviště zorganizuje jednání, na kterém bude IVP projednán se zákonným zástupcem žáka i se žákem samotným. Průběh vzdělávání mimořádně nadaného žáka sleduje třídní učitel a pověřený pracovník školního poradenského pracoviště. IVP má grafickou a elektronickou podobu. Součástí IVP je termín vyhodnocení naplňování IVP. IVP může být upravován v průběhu školního roku.

ŠPP zajišťuje také písemný informovaný souhlas zákonného zástupce žáka, bez kterého nemůže být IVP realizován. Za vzdělávání žáka podle IVP odpovídá ředitel školy, který zajistí zaznamenání této skutečnosti do školní matriky.

Pravidla pro zapojení dalších subjektů do systému péče o nadané a mimořádně nadané žáky školy

Při vzdělávání žáků mimořádně nadaných spolupracujeme se školskými poradenskými zařízeními (pedagogicko-psychologickými poradnami a speciálně pedagogickými centry),

kteřé vystavují doporučení ke vzdělávání mimořádně nadaného žáka. Pracovníci těchto institucí poskytují konzultace podle potřeby a minimálně jednou za rok navštěvují školu. Vzdělávání podle IVP mimořádně nadaného žáka je minimálně jednou ročně vyhodnocováno.

Při vzdělávání nadaných či mimořádně nadaných žáků naše škola spolupracuje dle možností a situace i s dalšími institucemi (např. se středními školami, základní uměleckou školou a městskou knihovnou).

Zodpovědné osoby a jejich role v systému péče o žáky nadané a mimořádně nadané

Školní poradenské pracoviště (speciální pedagog a výchovný poradce) koordinuje činnosti v oblasti péče o mimořádně nadané žáky, spolupracuje s vedením školy, konzultuje s rodiči a se školskými poradenskými pracovišti. Dále poskytuje poradenství v oblasti volby povolání těmto žákům a jejich zákonným zástupcům.

Za vzdělávání žáků mimořádně nadaných zodpovídá ředitel školy.

Ředitel školy může na žádost zákonného zástupce žáka přeřadit mimořádně nadaného žáka do vyššího ročníku bez absolvování předchozího ročníku na základě zkoušky před komisí. Tuto komisi jmenuje ředitel školy. Ten také stanoví obsah a rozsah zkoušky. Součástí žádosti o přeřazení mimořádně nadaného žáka do vyššího ročníku musí být vyjádření školského poradenského zařízení a registrujícího praktického lékaře pro děti a dorost.

Specifikace provádění podpůrných opatření a úprav vzdělávacího procesu nadaných a mimořádně nadaných žáků

- v případě doporučení ŠPZ umožňujeme předčasný nástup dítěte ke školní docházce,
- nadanému žákovi poskytujeme intenzivní přímou pedagogickou podporu za účelem efektivního rozvoje a uplatnění jeho nadání,
- mimořádně nadaného žáka vzděláváme na doporučení ŠPZ a na žádost rodičů podle IVP, kde může být rozšířen obsah vzdělávacích oborů, ve kterých projevuje žák mimořádné nadání a upraveny výstupy vzdělávání nad rámec ŠVP,
- nadaným a mimořádně nadaným žákům zadáváme specifické úkoly a projekty,
- volíme náročnější metody a formy práce,
- žáky připravujeme na účast na olympiádách a soutěžích včetně celostátních kol,
- nabízíme volnočasové aktivity odpovídající potřebám a nadání žáků,
- organizujeme odborné exkurze,
- navštěvujeme projektové dny na středních školách a ve firmách,
- spolupracujeme se středními školami v rámci projektů a soutěží,
- poskytujeme kariérové poradenství zaměřené na kvalitní uplatnění těchto žáků na středních školách a v dalším životě aj.